UVUVI

Mchango sekta ya uvuvi kukuza uchumi

Na FARAJA MASINDE

SEKTA ya uvuvi ni moja ya chanzo muhimu cha mapato, kutokana na upatikanaji wa samaki na mazao yake.

Hatua hii imechangia kushawishi serikali kubuni mikakati mbalimbali rafiki ambayo hakuna shaka kwamba kwasasa imeanza kuzaa matunda ambayo siyo tu kwamba yanawanufaisha wavuvi wenyewe bali taifa kwa ujumla.

Serikali kupitia Wizara ya Mifugo na Uvuvi kwa kuona fursa hizo, kwa kuratibu ipasavyo kazi za sekta hii ili kufikia mahitaji na matarajio ya wananchi kwa kuondosha umaskini na kuongeza kipato kupitia uchumi wa viwanda ifikapo 2025 ambayo imekuwa ni dira ya serikali.

Hilo linajidhihirisha kwa kuangalia uzalishaji wa samaki ulioongezeka kutoka tani 3,118 za mwaka 2015 hadi kufikia tani 18,084,606 Agosti, mwaka jana.

Aidha, Serikali ya awamu ya tano inayongozwa na Rais Dk. John Magufuli, haijawaacha nyuma wadau wa ufugaji samaki katika hili, hatua ya kuwashirikisha wadau hao imeleta matokeo ambapo uzalishaji umeongezeka kutoka tani 10,000 hadi tani 50,000 kwa mwaka, kupanua wigo wa ajira kwa vijana na kuongeza wastani wa kiwango cha kitoweo hicho kwa mtu mmoja kutoka kilo nane hivi sasa hadi kufikia kilo 10 ambazo ni sawa na wastani wa takwimu za Bara la Afrika.

> **"Kutokana na kuwajengea uwezo wakulima wa mwani, uzalishaji umeongezeka hadi kufikia tani 6,349.01 na uzalishaji wa viumbe maji wa baharini pia uliongezeka kwa kuzalisha vifaranga vya Kambamiti 11,080,000 mwaka 2019," anabainisha Ulega.**

Pamoja na matokeo hayo, vizimba vya kufugia samaki katika maziwa ya Victoria, Nyasa na Tanganyika, imeongezeka kutoka sifuri mwaka 2015 hadi 408 kufikia Agosti mwaka jana.Ni bayana kwamba kufikiwa kwa hatua hii ni matokeo ya kuongezeka kwa mabwawa ya kufugia samaki kutoka 21,300 mwaka 2015 hadi 26,460 Agosti mwaka jana.

Kama hiyo haitoshi, mabwawa hayo katika mwaka wa fedha wa 2018/19 yalichangia uzalishaji wa samaki tani 30,000 waliokuwapo kwenye maji madogo yaani maziwa madogo ya kati, mito na mabwawa.

Hakuna shaka hata kidogo kutamka kwamba kwasasa uvuvi haramu umebaki historia, kwani samaki wakubwa wenye viwango wanapatikana kutokana na Serikali kusimamia na kuondosha suala la uvuvi haramu.

Uvuvi umepungua kwa asilimia 75 kwa maji baridi na kupungua kwa milipuko kwa asilimia 99 katika mwambao wa bahari ya Hindi. Operesheni na zoezi wa uvuvi haramu zimefanyika katika Ziwa Voctoria, Tanganyika, Ukanda wa Bahari ya Hindi, bwawa la Nyumba ya Mungu na Mtera.

Pia kazi hiyo ilihusisha operesheni zilizopewa majina Jodari na Operesheni MATT katika ukanda wa Pwani, Operesheni Sangara katika Kanda ya Ziwa Victoria na doria za kawaida. Katika hilo, Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Luhaga Mpina, anaeleza kuwa matokeo ya operesheni hizo ni pamoja na kupunguza kwa kiwango kikubwa uvuvi haramu nchini na kuhamasisha wadau katika sekta binafsi kuwekeza katika kujenga viwanda vya kuchakata samaki kwa kuwa upatikanaji wa samaki kwa ajili ya malighafi za viwanda unaridhisha kwasasa.

"Tayari kiwanda kimoja cha kuchakata samaki aina ya pweza kimejengwa katika Wilaya ya Mkuranga mkoani Pwani, hivyo kazi inayofanyika hivi sasa ni kufufua viwanda vilivyofungwa katika mikoa ya Mwanza, Mara ikiwamo pia kiwanda cha Prime Catch cha Musoma, Supreme Perch (zamani VicFish) na TanPerch vya Mwanza," anabainisha Waziri Mpina.

Lakini katika kuhakikisha kuwa sekta hii maendelea kuwa kivutio kwa wananchi wengi kuweza kujenga uchumi wao kupitia samaki, serikali imeamua kuhakikisha inaondoa ushuru katika zana za uvuvi.

Hii inatokana na kufuta ushuru wa ongezeko la thamani yazana (VAT) Kwa zana za uvuvi ili zipatikane kwa urahisi na kwa bei nafuu.

Vifaa na zana zilizofutiwa VAT ni pamoja na injini za kupachika, nyuzi za kushonea nyavu, nyavu za uvuvi na vifungashio kupitia Sheria ya fedha ya mwaka 2011 (Finance Act 2011) na Sheria ya Mamlaka ya Mapato iliyoanza kutumika Julai 1, 2015.

Vifaa vingine vinavyohusiana na uvuaji wa samaki ni nyavu ikiwamo Floats for fishing nets nets HSC 7020.00.10; Fishing nets HSC 5608.11,00 Fishing vessel factory ship and other vessels for processing or preserving fishery product.

Aidha, kulingana na taratibu za kodi katika nchi za Wananchama wa Jumauiya ya Afrika Mashariki, injini za uvuvi, malighafi na viambata vyake vinavyonunuliwa kutoka nchi wanachama hupewa punguzo la kodi ama kufutiwa kodi kabisa ili kupunguza bei kwa wavuvi.

Wakulima wanufaika

Hata hivyo, kama inavyofahamika kwamba kuongeza kwa mazalia ya samaki kunakwenda sambamba na sekta ya kilimo hususan katika zao la mwani.

Akizungumzia zao la mwani ambalo hulimwa baharini na kuwa chini ya sekta ya uvuvi, Naibu Waziri wa Mifugo na Uvuvi, Abdalla Ulega, anasema hadi kufikia Agosti 2019, jumla ya wakulima 6,995 wamejengewa uwezo kwa kupatiwa elimu ya kuongeza thamani ya zao hilo, ikilinganishwa na wakulima 2,370 waliojengewa uwezo kama huo mwaka 2015.

"Kutokana na kuwajengea uwezo wakulima wa mwani, uzalishaji umeongezeka hadi kufikia tani 6,349.01 na uzalishaji wa viumbe maji wa baharini pia uliongezeka kwa kuzalisha vifaranga vya Kambamiti 11,080,000 mwaka 2019," anabainisha Ulega.

Said Machano, ambaye ni Mwenyekiti wa kikundi cha ushirika cha wakulima wa mwani cha Msichoke kilichopo Bagamoyo mkoani Pwani, kwa niaba ya wanachama wenzake anaishukuru Serikati ya Awamu ya Tano inayoongozwa na Dk. Magufuli kwa kutambua jitihada za kujikwamua kiuchumi na kuamua kuwapatia mafunzo elekezi ya kuongezea thamani ya zao la mwani.

"Tunaishukuru Serikali kwa kutupatia mafunzo haya kuhusu mwani. Elimu hii imetusaidia kutumia zao hili kuliongezea thamani na kuzalisha baadhi ya bidhaa ikiwamo sabuni, juisi, biskuti, na dawa za tumbo ambazo zinatuongezea kipato," anabainisha Machana.

Kuanza rasmi bandari ya uvuvi

Katika kuimarisha sekta ya uvuvi nchini, Katibu Mkuu wa Wizara ya Mifugo na Uvuvi (Sekta ya Uvuvi), Dk. Rashid Tamatama, anesema kwasasa Serikati inafanya uchambuzi yakinifu wa ujenzi wa bandari ya uvuvi kwa gharama ya Sh bilioni 1.4.

Dk. Rashid anaeleza kuwa taarifa awali na rasimu ambayo inaonesha maeneo matatu ya Bagamoyo, Kilwa -Masoko na Lindi yanayofaa kwa ajili ya ujenzi Bwa bandari ya uvuvi katika mwambao wa Pwani ya bahari ya Hindi.

Anabainisha kuwa uwapo wa bandari ya uvuvi utawezesha meli za uvuvi zinazovua samaki katika Bahari ya Tanzania na Bahari Kuu, kutia nanga, kushusha na kupakia mazao ya uvuvi na hivyo kutoa ajira na kuchochea uwekezaji.

"Uwapo wa bandari ya uvuvi katika mwambao wa Pwani utachochea uwekezaji kwenye viwanda vya kuchakata samaki na kuongeza mchango wa sekta ya uvuvi katika ajira, lishe na uchumi wa Taifa kwa ujumla," anabainisha Dk. Tamatama.

Kufufuliwa kwa Shirika la Uvuvi

Katika jitihada za kuendeleza sekta ya uvuvi nchini, Mamlaka ya kusimamia Uvuvi wa Bahari Kuu (DSFA) imefanya marejeo ya Sheria na Kanuni zake ili kuvutia wawekezaji katika Bahari Kuu.

Pia kwa sasa kazi ya kufufua Shirika la Uvuvi Tanzania (TAFICO) 2018 inaendelea. Uwapo wa TAFICO utawezesha upatikanaji wa malighafi (samaki) ambazo zitachochea uwekezaji katika viwanda vya kuchakata samaki na kuongeza thamani ya mazao ya uvuvi Bahari ya Hindi na kuongeza ajira. Kwa mujibu wa takwimu kutoka Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS, 2018), Sekta ya Uvuvi inachangia asilimia 2.2 katika pato la taifa na imekua kwa asilimia 2.7 ikilinganishwa na asilimia 4.2 ya mwaka 2016. Takwimu za mwaka 2018, zinaonesha kuwa wavuvi na wafugaji samaki wapatao 230,977 wanashiriki moja kwa moja kwenye shughuli za uvuvi na zaidi ya Watanzania milioni nne wameendelea kupata kipato cha kila siku kwa kushiriki shughuli zinazotegemea kuwapo kwa sekta ya uvuvi.

Kitabu cha Hali ya Uchumi wa Taifa kwa mwaka 2018 kinaeleza kuwa mauzo ya samaki na mazao yake nje ya nchi yamepungua kwa mwaka 2018 hadi dola za Marekani milioni 158.4 (Sh 365.5 bilioni) kutoka dola milioni 193 (Sh 445.6 bilioni) mwaka 2017 sawa na upungufu wa asilimia 17.9 ndani ya mwaka mmoja.

Hata hivyo, pamoja na kufanya vizuri kwa sekta hii ya uvuvi, kumekuwapo wasiwasi iwapo itafanya vyema ifikapo 2050 kwa mujibu wa Shrika la Chakula na Kilimo la Umoja wa Mataifa (FAO).

Takwimu zilizotolewa na FAO, Julai mwaka jana, zinaonesha kwamba kutokana na athari za mabadiliko ya tabianchi, hadi kufikia mwaka 2050, shughuli za uvuvi baharini hasa katika nchi maskini zaidi duniani, utaathirika, sanjari na kupungua kwa kiwango cha maji baridi duniani. Hali hii itakuwa na madhara makubwa kwa mamilioni ya watu wanaotegemea kwa kiasi kikubwa kupata mahitaji yao ya msingi kutoka katika sekta ya uvuvi baharini.

FAO inasema, waathirika wakuu wa athari za mabadiliko ya tabianchi daima wataendelea kuwa maskini

AFYA

Sekta binafsi zajikita kupambana na corona kuokoa uchumi

Na MWANAHABARI WETU

TANGU kugundulika kwake, kasi kubwa ya kusambaa kwa COVID-19 imeathiri maisha, familia, jamii na biashara duniani kote jambo linalofanya kuwa vigumu kwa serikali kuidhibiti wao peke yao. Kumekuwa na uhitaji na wito kwa wafanyabiashara, mashirika na watu binafsi kuunga mkono juhudi za serikali kudhibiti virusi vya corona.

Imethibitishwa kwamba ushirikishwaji wa sekta binafsi katika kushughulika na usimamizi wa majanga kunapunguza hatari na kuondoa kurudia kufanya jambo lililokwisha fanyika na kuongeza ufanisi wa mashirika na jamii. Katika miezi iliyopita, tumeshuhudia taasisi, biashara, mashirika na watu binafsi duniani kote wakishirikiana kutafuta njia ya kibunifu ya kupunguza athari za corona katika afya ya jamii na kupunguza athari zake katika uchumi na mnyororo wa usambazaji.

Kampuni ya Vodacom Tanzania imejiunga na vita hii kwa kusaidia juhudi za serikali za kuhakikisha kila mtu yuko salama, mwenye afya na anapata taarifa muhimu. Kampuni hii ya simu na teknolojia inafanya kazi kwa karibu sana na Wizara ya Afya kuhakikisha kwamba umma na jamii kwa ujumla inapata taarifa za haraka na zenye uhakika kuhusu hatua za kujikinga na ugonjwa. Katika mahojiano na Mkurugenzi Mtendaji wa Vodacom Tanzania PLC, Hisham Hendi, anaelezea hatua zinazochukuliwa na kampuni yake kuhakikisha usalama na uendelevu wa biashara katika kipindi hiki.

Swali: Ni hatua gani ambazo kampuni ya Vodacom inazitekeleza?

Jibu: Hii ni dharura duniani kote ambayo inahitaji mshikamano wa watu wote nasi hatujaachwa nyuma. Kama shirika lenye uwajibikaji, Vodacom imeanzisha mikakati kadhaa mahususi kuhakikisha inapambana na usambaaji wa virusi hivi.

Kwanza, tunaamini katika nguvu ya taarifa katika kuleta mabadiliko ndio sababu kama sehemu ya mikakati yetu tumehakikisha kwamba wafanyakazi wetu, washirika, wateja na jamii nzima kwa ujumla wanapokea taarifa sahihi kuhusu virusi vya corona ili waweze kujilinda. Tunafanyakazi kwa karibu na Wizara ya Afya na mamlaka zingine za serikali kuhakikisha kwamba umma au jamii nzima inapata taarifa za uhakika na kwa haraka kuhusu janga hili na hatua za kujikinga. Hadi sasa tumeshatuma jumbe fupi za maneno zinazofikia milioni 200 kwa wateja wetu. Vilevile taarifa kuhusu ugonjwa huu na namna ya kujikinga zinapatikana bure kwa wateja wote wa Vodacom kwa kupiga namba 199. Kwa kuongezea, mtu yeyote anaweza akatembelea portal ya moja kwa moja ya Vodacom (Vodacom Live Portal) kwa taarifa zaidi. Tuna ukurasa mzima uliotengwa kwa ajili ya kutoa taarifa nyingi na za kina kuhusu afya na taratibu za kiusalama. Vile vile tuna majukwaa muhimu ya afya na elimu yasiyo na tozo ili kuwasaidia wananchi kuweza kupata taarifa. Kila mmoja anaweza akatembelea wavuti za msingi za afya zilizo chini ya serikali bila malipo yoyote na kupata taarifa za kutosha ambazo zinaweza kuwaweka wao pamoja na wapendwa wao salama.

Pili, tumechangia kiasi cha Sh bilioni mbili kusaidia Jamhuri ya Muungano wa Tanzania katika juhudi zake za kupambana na virusi vya corona katika manunuzi ya vifaa na mahitaji ili kuzuia kusambaa kwa ugonjwa huu hapa nchini pamoja na kutoa huduma ya internet bure kwenye ofisi za NIMR.

Zaidi ya hayo, tumepeleka mchango wetu kwa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar kwa nyongeza ya mchango wa kiasi cha Sh milioni 300 na tunafanyakazi moja kwa moja na wauzaji na wasambazaji walioidhinishwa na serikali katika kufikisha msaada unaohitajika; bila tozo la kodi ili kiasi chote cha fedha kiweze kwenda kuwanufaisha walengwa.

Mwisho, kama kampuni tumechukua hatua za kutosha kusaidia wateja wetu na kampuni ambazo zinafanya kazi mbali na ofisi zao. Tunaendelea kuboresha uwezo na rasilimali zetu ili kupunguza msongamano na kuongeza ufanisi.

Swali: Kwa sasa shule zimefungwa na wazazi wana wasiwasi kuhusu elimu ya watoto wao. Je, kuna programu yoyote inayoweza kuwasaidia

Inaendelea uk. viii

Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Ummy Mwalimu (katikati), akipokea mfano wa hundi yenye thamani ya Sh bilioni mbili kutoka kwa Mkurugenzi wa Vodacom Tanzania PLC, Hisham Hendi (kulia) ili kusaidia juhudi za serikali katika kupambana na ugonjwa wa COVID-19. Kushoto ni Mkurugenzi wa Uhusiano na Mawasiliano Vodacom Tanzania PLC na Vodacom Foundation, Rosalynn Mworia

Scanned with CamScanner

...a mzaha na Corona

...biashara kutowahudumia
...asiovaa barakoa, kinyume
...o ni kukiuka maagizo ya

...mshukuru Rais John
...li kwa kuendelea
...za Watanzania, kujihdhari
...da kwa kutumia vifaa
...ani bila wananchi kuwa
...bora, hakuna shughuli
...leleo na hivyo viongozi
...na na wananchi tuwe na
...a watu wetu wanyonge,
...atuwezi kuwa viongozi,"
...winyikondo.
...huyo alitumia fursa hiyo
...arakoa kwa baadhi
...chi wa mitaa nane
...hiyo, wakiwemo
...a pikipiki na kuwashauri
...awaelimisha abiria wao
...e Sanitizer kuwakinga
...a.
...ande wake Mwenyeviti
...a Kiseke, Juma Msaka

waliwataka wananchi wa mitaa hiyo na mingine kufuata maelekezo ya wataalamu wa afya na serikali, ili kuwa salama na familia zao na watutumie vitakasa mikono, wavae barakoa na kunawa mikono bila shuruti, kufanya hayo itakuwa ni kuiunga mkono serikali.

Naye Mwenyekiti wa Mtaa wa Kabambo, Maulid Ahungu aliwahimiza wazazi kuwalinda na kutofawafanyisha watoto biashara, au kwenda kwenye mikusanyiko kipindi hiki cha ugonjwa wa Corona.

Mkazi wa Mtaa wa Greenview, Majaliwa Hagai alisema awali alikuwa akipuuza na wananchi wengi walikuwa wanadharau kuhusu ugonjwa wa Corona, lakini kutokna na vifo vinavyotokea, amebaini ugonjwa huo si wa mzaha na kuwasihi wananchi wengine kuchukua tahadhari na kuacha mzaha.

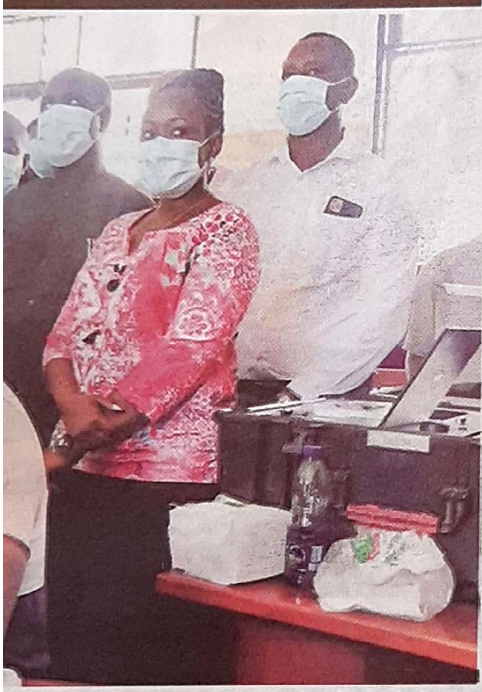

...pofanya ziara Wilaya ya Kigamboni jana kukagua
(...ha Wetu)

...izi mazuri ya fedha

...kujikinga na ugonjwa
...pa na kuwepo kwa
...a kuwawezesha
...chumi pindi ugonjwa
...sha nchini kutokana
...kuyumba mitaji huku
...opo katika taasisi za

...iamali, Bumi Juma
...mba serikali kufanya
...ekana kufunguliwe
...shule kwani tangu
...a uchumi imeyumba
... watoto kujiingiza
... ambayo ni hatarishi
...kukosa usimamizi
...azi katika ngazi ya

...zifungwe kwa kweli

akinamama wamekuwa na mzigo mkubwa wa kutunza familia na hata kushindwa kuwasimamia, jambo ambalo linasababisha kujihusisha katika michezo isiyofaa ikiwa ni pamoja na ajira za utotoni na michezo ya kubahatisha," alisema.

Kwa upande wake Mkazi wa Forest jijini hapa, Athanas Mhagama alisema licha ya kuyumba kwa uchumi lakini jamii bado inapaswa kutumia elimu inayotolewa na wataalamu katika kujikinga na ugonjwa wa Corona, sambamba na kuwepo kwa vifaa maalumu vya kupima joto katika taasisi mbalimbali za serikali na karantini za kuwahifadhi wagonjwa wanaokutwa na dalili kwenye maeneo ya vijijini.

MAJIRA UK 10.

Upatikanaji wa maji kumaliza ugomvi wakulima, wafugaji

Na Omary Mngindo, Mlandizi

WAKAZI wa vijiji na vitongoji vinavyounda Kata ya Magindu Kibaha Vijijini Mkoa wa Pwani, wameanza kunufaika na huduma ya maji safi na salama katika maeneo yao.

Hatua hiyo huenda ikawa tiba ya tatizo sugu la ugomvi kati ya wakulima na wafugaji, ambapo mwaka lilisababisha kifo cha mkulima aliyeuawa kwa mkuki Machi 26 2019, kutokana na kugombea lambo lenye maji, hali iliyofanya mkazi huyo kuchomwa mkuki na kupoteza maisha.

Hayo yalielezwa na Diwani wa Kata hiyo, Mohamed Mkali mbele ya Baraza la Madiwani wa halmashauri chini ya Mwenyekiti Mansour Kisebengo, Makamu Mwajuma Denge na Mkurugenzi Butamo Ndalahwa ambapo, Mkali alielezea furaha hiyo.

Alisema baada ya adha ya muda mrefu kwa wakazi katika kata hiyo kuhangaika kutafuta maji, hatimaye DAWASA ambayo awali ilijulikana kama CHALIWASA imefanikisha kuondoa tatizo hilo, hivyo kwenda kupunguza kama si kumaliza migogoro ambayo chanzo kikubwa ni maji.

"Mheshimiwa Mwenyekiti, ninayo furaha ya kuliarifu baraza lako kwamba hivi sasa huduma ya maji imeanza kupatikana katika baadhi ya vijiji na vitongoji vinavyounda Kata yangu ya Magindu, nitumie fursa hii kuishukuru serikali inayoongozwa na Rais John Magufuli kwa kazi inayoendelea kutekelezwa," alisema Mkali.

Akizungumza kwenye baraza hilo, Kisebengo alielezea furaha yake kutokana na taarifa hiyo njema kwa wakazi wa Magindu, huku akisema kwa muda mrefu walikuwa katika changamoto kubwa ya upatikanaji wa huduma hiyo muhimu.

"Tunaishukuru serikali yetu chini ya rais, anayesikiliza na kuzifanyiakazi changamoto za wananchi wake, suala la maji katika maeneo ya Magindu na vitingoji vyake limeendelea kufanyiwa kazi na sasa Diwani Mkali ametujulisha kupatikana kwa huduma hiyo," alisema.

Kwa upande wake Mkurugenzi, Ndalahwa aliwataka watendaji wote kuhakikisha wanawasilisha fedha zinazotokana na makusanyo ya tozo mbalimbali na kwamba kukaa nazo pasipokuziweka benki ni kinyume cha sheria.

"Kuanzia sasa watendaji ambao hawajawasilisha fedha za makusanyo benki wafanye hivyo haraka, kitendo cha kukaa nazo pasipokuwa na taarifa ni kinyume cha sheria," alisema Ndalahwa.

Scanned with CamScanner